

Fra: Rasmussen, Dorthe W [Dorthe.W.Rasmussen@arendal.kommune.no]
Sendt: 20. februar 2015 12:28
Til: Postmottak KD
Kopi: Andersen, Gunn Alice D; Olsen, Mariann; Aaserud, Roar
Emne: Høringsuttalelse vedrørende forslag om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager.
Vedlegg: Saksprotokoll-Bystyret 19.02.2015.pdf; Høringsuttalelse fra Arendal kommune.pdf

Hei.

Arendal bystyre anbefaler at inntektsgrunnlag basert på husholdningsinntekt liggjes til grunn for beregning av inntekt og at barnebidrag i sin helhet blir holdt utenfor.

Arendal kommune ber Kunnskapsdepartementet om å etterberegne hva endringen i forslaget medfører av ekstra utgifter for kommunene etter at forskriften er endelig vedtatt og omfanget av den nye ordningen blir kjent. I denne beregningen må også staten ta hensyn til at endringen i forskriften også vil øke etterspørselen etter barnehageplasser.

Vennlig hilsen

Dorthe W Rasmussen
Spesialkonsulent

Pedagogisk stab
Telefon: 370 13 578

dwr@arendal.kommune.no | www.arendal.kommune.no

ARENDALE KOMMUNE

Saksfremlegg

Referanse: 2014/10630 / 2
Ordningsverdi: A10/&13

Vår saksbehandler
Dorthe W Rasmussen, tlf 37013578

Saksgang:

Pol. saksnr.	Politisk utvalg	Møtedato
	Komite for oppvekst	
	Bystyret	

Høringsuttalelse vedrørende forslag om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager

Rådmannens forslag til vedtak:

Arendal bystyre anbefaler at inntektsgrunnlag basert på husholdningsinntekt liggjes til grunn for beregning av inntekt og at barnebidrag i sin helhet blir holdt utenfor.

Arendal kommune ber Kunnskapsdepartementet om å etterberegne hva endringen i forslaget medfører av ekstra utgifter for kommunene etter at forskriften er endelig vedtatt og omfanget av den nye ordningen blir kjent. I denne beregningen må også staten ta hensyn til at endringen i forskriften også vil øke etterspørselen etter barnehageplasser.

Vedlegg:

- 1 Høringsnotat - forslag til endringer av forskrift om foreldrebetaling i barnehage
- 2 Høringsnotat om endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehager

Bakgrunn:

Kunnskapsdepartementet har sendt ut på høring forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager. Høringsfrist er mandag 23. februar 2015.

Regjeringen legger vekt på at barnehagene skal være tilgjengelige for alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi. I Sundvolden-plattformen fastslår regjeringen at det skal innføres en bedre sosial profil på foreldrebetalingen for barnehage, og at regjeringen vil legge til rette for at flere får mulighet til å benytte tilbud om barnehageplass gjennom differensiert foreldrebetaling.

I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti er det enighet om at foreldrebetalingen for barnehageplass skal utgjøre maksimalt 6 prosent av familiens samlede person- og kapitalinntekt, og at ikrafttredelsestidspunkt for ordningen skal være 1. mai 2015. Inntektsgrensen for å få innvilget redusert betaling blir kr 473 000.-

Tabellen under illustrerer hva foreldrebetalingen for en heltidsplass vil være per måned for første, andre og tredje barn ved noen gitte inntekter med denne forskriftsendringen og at maksimalprisen blir satt til kr

2 580,- per måned. Vi framhever at det vil være en unik betaling for alle inntekter, noe som forhindrer høy marginalsattesats ved en eventuell økning i inntekt.

Kapital- og personinntekt	Foreldrebetaling første barn	Foreldrebetaling andre barn	Foreldrebetaling tredje barn
500 000	2 580	1 806	1 290
450 000	2 455	1 718	1 227
400 000	2 182	1 527	1 091
350 000	1 909	1 336	955
300 000	1 636	1 145	818
200 000	1 091	764	545
100 000	545	382	273
50 000	273	191	136

Foreldrebetaling i barnehager er regulert i forskrift om foreldrebetaling i barnehager, som er gitt med hjemmel i barnehageloven § 15. Kommunens plikt til å ha moderasjonsordninger omtales i forskriften

§ 3, tredje ledd:

”Alle kommuner skal ha ordninger som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne en reduksjon i eller fritak for foreldrebetalingen.”

I høringsnotatet henvises det til Barnehetilsynsundersøkelsen fra 2010 der foreldrenes faktiske utgifter til barnehage ble undersøkt. Undersøkelsen viste at lavinntektsfamiliene brukte 12 pst. av inntekten etter skatt på utgifter til barnehage. Tilsvarende tall for øvrige husholdninger er 5 pst. I undersøkelsen «Åpne barnehager i Norge» utført av Trøndelag forskning finner man at noen brukere av åpne barnehager ønsker å benytte seg av ordinære barnehageplasser, men opplever det som for dyrt. Dette gjelder særlig hjemmевærende foreldre som ufrivillig står utenfor arbeidsmarkedet.

Det er i dag stor variasjon mellom kommunene i ordninger for reduksjon i foreldrebetalingen, hvem som tilbys slike ordninger og hvor stor reduksjon som gis. Kunnskapsdepartementet vurderer derfor at det er behov for endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehage.

Kunnskapsdepartementet har utredet to alternative forslag til beregningsgrunnlag for tilfeller der foreldrene ikke bor sammen. Det ene forslaget anbefaler at husholdningens inntekt skal legges til grunn. Det andre forslaget anbefaler at forsørgernes inntekt skal legges til grunn. Dokumentasjon fra foreldre som søker om reduksjon i foreldrebetalingen skal være siste års selvangivelse.

Gjeldende praksis i Arendal kommune:

I Arendal kommune gis det i dag anledning til å søke om redusert foreldrebetaling for familier med lav betalingsevne dersom inntektsgrunnlaget er lavere enn 250.000 pr. år. Foreldre som ønsker å søke om redusert sats, må levere dokumenterte inntektsopplysninger på fastsatt skjema. Arendal kommune har i dag et gradet inntektsystem

Inntekt over 250.001	kr. 2 480
Inntekt 130.000 - 250.000	kr. 1 925
Inntekt under 130.000	kr. 1 390

Utgangspunktet for beregning av oppholdsavgiften er husstandens samlede brutto inntekt (brutto årsinntekt). Det innvilges redusert foreldrebetaling for ett barnehageår av gangen. I beregningsgrunnlaget inngår alle skattepliktige inntekter. Vedtaket gjelder fra måneden etter at søknad er mottatt.

Med "husstand" menes også samboer. Samboers inntekt medregnes fra den dato samboerskap inngås.

Ordningen med redusert foreldrebetaling omfatter barn både i kommunale og private barnehager. De private barnehagene behandler søknadene og fatter vedtak etter gjeldende regler. De private barnehagene får refundert foreldrebetalingen ved å sende refusjonskrav til kommunen.

Vurderinger:

- **Ved husholdningens inntekt som inntektsgrunnlag**

Departementets forslag og kommentarer.

Dersom husholdningens inntekt legges til grunn ved behovsprøvingen, vil det si at det er inntekten til de voksne der barnet bor som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de er foreldre til barnet eller ikke. Dersom foreldrene er separert eller skilt, eller bor alene, er beregningsgrunnlaget husholdningens inntekt. Ved delt omsorg der barn bor fast hos begge foreldre, beregnes betalingen ut i fra inntekten til husholdningen der barnet er folkeregistrert. Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt er i tråd med dagens regler om søskenmoderasjon i foreldrebetalingen. Begge foreldrene har etter barneloven ansvar for å bidra til forsørgelsen av barnet. Ved å se på husholdningens inntekt, vil i de tilfeller hvor foreldrene ikke bor sammen, bare inntekten til den av foreldrene som barnet er folkeregistrert hos, inngå i beregningen av foreldrebetalingen. I tillegg medregnes inntekten til eventuelt ny ektefelle/samboer som ikke har forsørgeransvar for barnet.

I den nærmere definisjonen av husholdning, har departementet valgt å likestille personer som er gift og personer som er samboende med barnets foreldre. Det legges til grunn at det ikke er særlige forskjeller i hvordan disse to ulike familiesammensetningene disponerer sin økonomi. Forutsetningen er at samboerforholdet er av varig karakter. Dette er i samsvar med øvrig regelverk.

Departementet foreslår at som en husholdning regnes gifte, registrerte partnere og samboende. I de tilfeller der barn bor fast hos begge foreldre, for eksempel en uke hos hver, beregnes oppholdsbetalingen ut fra inntekten i husholdningen der barnet er folkeregistrert.

Departementets forslag til ny § 3

Ny § 3 tredje ledd skal lyde

Kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Som en husholdning etter fjerde ledd regnes ektefeller, registrerte partnere og samboere. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i et ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn. Bor et barn fast hos begge foreldrene, skal foreldrebetalingen beregnes ut fra inntekten til den forelderer som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Rådmannens vurdering.

Inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt er i samsvar med gjeldende ordning i Arendal kommune. Når to voksne deler bolig får hver av dem reduserte boutgifter sammenlignet med forsørgere som bor alene med barn. Fordelen med å kunne dele fellesutgifter bør tas hensyn til. En ordning der ny samboers inntekt inkluderes i sin helhet vil være enklest å administrere, og enklest å forstå for foreldre.

Barnebidrag er ikke skattepliktig inntekt for den som mottar det. Barnebidrag fremkommer ikke av selvangivelsen. Å ta bidrag med i beregningsgrunnlaget vil gjøre saksbehandlingen vanskeligere.

- **Ved forsørgernes inntekt som inntektgrunnlag**

Departementets forslag og kommentarer.

Dersom forsørgernes inntekt legges til grunn ved inntektsberegningen, vil det si at det er foreldrenes inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Alternativet vektlegger forsørgerplikten som foreldre har, og legger derfor til grunn at det er foreldrenes inntekt som skal utgjøre inntektsgrunnlaget, også der hvor barnet ikke bor sammen med begge foreldrene. Ordningen med barnebidrag og bidragsforskudd i de tilfeller der den ene forelderen ikke betaler bidrag, taler for at begge foreldrenes inntekt skal ligge til grunn, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Dokumentasjonskravet vil være siste års selvangivelse til begge foreldrene. Der foreldrene ikke bor sammen og samarbeidet er dårlig, kan dette i noen tilfeller gjøre søkeprosessen svært krevende for den forelderen som søker.

Å legge til grunn forsørgernes inntekt ved inntektsberegningen ivaretar ikke hensynet til at ny ektefelle/samboer kan ha en faktisk forsørgerrolle for barnet og bidra økonomisk til husstanden ved å bidra til fellesutgifter, samt forsørgelse og omsorg for barnet. Departementet vurderer derfor at inntekten til eventuell ny ektefelle/samboer i de tilfeller foreldrene til barnet ikke bor sammen, uansett bør inngå som en del av i inntektsgrunnlaget. Dette vil bidra til økt administrasjonsbyrde for kommunene i behandlingen av søknader. Etter departementets vurdering, vil en slik inkludering av samboer/ektefelles bidrag til husholdningen kunne håndteres som et flatt påslag som er uavhengig av inntekt. Det betyr at det ikke tas hensyn til den faktiske inntekten til ny ektefelle/samboer. Dette kan gi et uforholdsmessig stort påslag i de tilfeller der ny ektefelle/samboer har lav inntekt. Dersom en andel av inntekten til ny ektefelle/samboer skal inngå i inntektsgrunnlaget, gir det økte dokumentasjonskrav for søkeren og økt saksbehandling for kommunen.

§ 3 tredje ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne fritak for foreldrebetalingen.

§ 3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Kommunen skal ha ordning som kan tilby reduksjon i foreldrebetalingen. Foreldrebetalingen skal for første barn i barnehage utgjøre maksimalt seks prosent av forsørgernes samlede kapital- og personinntekt etter skatteloven kapittel 12, og være begrenset oppad til maksimalgrensen for foreldrebetaling etter § 1. For andre, tredje og flere barn settes foreldrebetalingen i tråd med bestemmelser om søskenmoderasjon, til henholdsvis 70 prosent og 50 prosent av foreldrebetalingen for første barn. Det søkes om reduksjon i foreldrebetalingen for ett barnehageår av gangen. Søknaden skal inneholde det siste årets selvangivelse.

§ 3 nytt femte ledd lyde:

Inntekten til en ny ektefelle eller samboer skal inngå i kommunens fastsettelse av inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste 18 månedene, eller har felles barn.

Alternativt:

Departementet fastsetter et påslag for en ny ektefelle eller samboers inntekt, som skal inngå i inntektsgrunnlaget etter fjerde ledd. Som samboere regnes to ugifte personer over 18 år som bor sammen, og som har bodd sammen i ekteskapslignende forhold i minst 12 av de siste månedene, eller har felles barn.

Rådmannens vurdering.

Dersom forsørgernes inntekt skal legges til grunn vil det kunne gjøre søknadsprosessen vanskelig for foreldre som har et vanskelig forhold til den andre forelderen. I tillegg kan det medføre at den forelderen som faktisk forsørger barnet får tillagt inntekt på feil grunnlag. Forslaget kan medføre at enslige forsørgere med svak økonomi faller utenfor ordningen.

Forslaget er i konflikt med departementets prinsipp om at ordningen skal være enkel å forholde seg til for foreldrene.

- **Administrative konsekvenser:**

Departementets vurderinger og kommentarer

Forslaget til ny ordning for reduksjon i foreldrebetaling vil fortsatt være søknadsbasert. Foreldre som har rett til en reduksjon, vil ikke få det automatisk, men må søke til kommunen.

Ved valg av kapital- og personinntekt som inntektsgrunnlag, foreslår departementet at dokumentasjonskravet skal være siste års selvangivelse. Dersom husholdningens inntekt legges til grunn ved inntektsberegningen, vil dokumentasjonskravet være siste års selvangivelse til forelder og denne forelderens eventuelt nye samboer/ektefelle i den husholdningen der barnet bor/er folkeregistrert. Dersom forsørgers inntekt legges til grunn, vil dokumentasjonskravet være siste års selvangivelse til begge foreldrene, uavhengig av om de bor sammen eller ikke.

Departementet vektlegger at ordningen skal være så enkel som mulig å administrere for kommunen, og at ordningen skal være enkel og tilgjengelig for foreldrene. Dette hensynet må veies opp mot andre hensyn ved endelig utforming av en ny ordning.

Når det gjelder de administrative konsekvensene, vektlegger departementet at kommunen allerede i dag har et krav om å ha ordninger for reduksjon i foreldrebetalingen for familier med lavest betalingsevne. Departementets forslag til nasjonal regulering, legger føringer for ordningen som kommunen allerede i dag er forpliktet til å ha. Forslaget innebærer derfor ikke innføring av nye plikter for kommunen. Forslaget legger til grunn en enkel søknadsbehandlingsprosess for kommunene. Etter departementets vurdering vil det være behov for mindre manuell behandling av søknader enn det mange kommuner legger opp til i dag.

Forslaget vil ikke medføre økte kostnader til administrativt arbeid for kommunene.

Rådmannen vurderinger

Kunnskapsdepartementet sier i høringsforslaget at endringene i forslaget ikke vil medføre økte kostnader til administrativt arbeid for kommunene. Dette begrunnes med at ordningen skal være så enkel som mulig å administrere, med tilsvarende enklere og mer standardisert saksbehandling. Arendal kommune har gode og standardiserte rutiner for saksbehandling av søknader om redusert foreldrebetaling. I og med at Arendal kommune i dag har en relativt beskjeden inntektsgraderingsordning må man regne med at den nye ordningen vil medføre at antallet søknader vil øke betraktelig. Forslaget vil derfor medføre økt administrasjonskostnad for kommunen.

Økonomiske konsekvenser

Departementets vurderinger og kommentarer

Regjeringspartiene og samarbeidspartiene har i Innst. 2 S (2014-2015) Tillegg 1 foreslått å bevilge ytterligere 123 mill. kroner utover regjeringens forslag på 112 mill. kroner i Prop. 1 S (2014-2015). Det er derfor totalt i statsbudsjettet for 2015 foreslått å bevilge 235 mill. kroner til kommunene for å finansiere ordningen. I samsvar med Innst. 2 S (2014-2015) Tillegg 1 tar departementet sikte på ikraftsetting 1. mai 2015. Helårseffekten i 2016 utgjør 384 mill. kroner.

Rådmannens vurderinger:

Endringen i forskrift om foreldrebetaling vil medføre at mange foreldre får lavere betalingssats og intensjonen med ordningen er at flere lavinntektsfamilier skal velge barnehage. Det betyr at ordningen antagelig vil føre til noe økt etterspørsel etter barnehageplasser.

Arendal kommune har i dag en relativt beskjeden inntektsgraderingsordning. Det er usikkert om kommunen får kompensert fullt ut av staten for faktiske merutgifter/mindreinntekter som den nye ordningen vil medføre.

Arendal kommune ber Kunnskapsdepartementet om å etterberegne hva endringen i forslaget medfører av ekstra utgifter for kommunene etter at forskriften er endelig vedtatt og omfanget av den nye ordningen blir kjent. I denne beregningen må også staten ta hensyn til at endringen i forskriften også vil øke etterspørselen etter barnehageplasser.

Rådmannens vurdering av problemstillinger som ikke er drøftet i høringsforslaget.

- Private barnehager har anledning til å tilby barnehageplass til barn som ikke er bosatt i kommunen. Forskriften bør regulere hvordan ordningen skal administreres i tilfeller der barn fra nabokommuner har rett til redusert foreldrebetaling. Ut fra prinsippet om at ordningen skal være enkel og tilgjengelig for foreldrene bør foreldrene kunne søke til kommunen der de har barnehageplass, og kommunen må ha rett til refusjon fra barnets bokommune.
- I dag behandler administrasjonen kun søknader fra foreldre i kommunale barnehager. De private som nevnt tidligere i saken, behandler søknadene og fatter vedtak etter gjeldende regler. De private barnehagene får refundert differansen mellom maks sats og redusert foreldrebetalingen ved å sende refusjonskrav til kommunen. Høringsnotatet sier ikke noe om at det er administrasjonen i kommunen som skal behandle alle søknadene om redusert foreldrebetaling for alle barnehagene i kommunen. Det bør tydeliggjøres om kunnskapsdepartement mener at det er administrasjonen i kommunen som skal gjøre beregningsjobben for alle barnehagene eller om det er opp til den enkelte kommune. Dette vil ha en betydning for Arendal kommune i forhold til merarbeid, siden vi ha 46 private barnehager.

Rådmannen, 23.1.2015

Roar Aaserud, kommunalsjef